

**Cyngor Ymgynghorol Sefydlog
ar Addysg Grefyddol**

**ADRODDIAD BLYNYDDOL
Ynys Môn
Medi 2014 – Awst 2015**

Pennaeth Dysgu
Mrs Delyth Molyneux

CYNNWYS

ADRAN 1: CRYNODEB GWEITHREDOL

- 1.1 Rhagair gan Gadeirydd CYSAG: Cynghorydd Dylan Rees

ADRAN 2: CYNGOR I AWDURDOD ADDYSG YNYS MÔN

- 2.1 Swyddogaeth CYSAG Mewn Perthynas ag Addysg Grefyddol
- 2.2 Y Maes Llafur Cytûn
- 2.3 Pa mor dda yw safonau?
- 2.4 Ymateb yr Awdurdod Addysg Lleol
- 2.5 Addysg Grefyddol a Llywodraeth Cymru
- 2.6 Addysg Grefyddol ac ESTYN
- 2.7 Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd

ADRAN 3: ATODIADAU

- 3.1 Gwybodaeth gyffredinol am gyfansoddiad CYSAG
- 3.2 Aelodaeth CYSAG Môn 2014-15
- 3.3 Cyfarfodydd CYSAG a gynhaliwyd yn ystod y cyfnod adrodd
- 3.4 Rhestr o'r sefydliadau a dderbyniodd gopi o adroddiad
- 3.5 Templed CYSAG Môn ar gyfer hunan arfarniad ysgolion o safonau addysg grefyddol
- 3.6 Canllawiau ar gyfer dadansoddi tablau data arholiadau allanol

**ADRAN 1:
CRYNODEB GWEITHREDOL**

Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addysg Grefyddol

Ceir amlinelliad clir o swyddogaeth CYSAG yng Nghylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig.

Mae CYSAG yn cynghori'r Awdurdod Addysg ar faterion yn ymwneud â darparu Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd, ac y mae'n gyfrifol am sefydlu cynulliad achlysurol, Cynhadledd Maes Llafur Cytûn, i gynhyrchu neu ystyried diwygio Maes Llafur Cytûn ar gyfer Addysg Grefyddol.

1.1 Rhagarweiniad gan y Cadeirydd

Dylan Rees
Cadeirydd, 2014-15

ADRAN 2: CYNGOR I AWDURDOD ADDYSG MÔN

2.1 Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addysg Grefyddol

Ceir amlinelliad clir o swyddogaeth CYSAG yng Nghylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig.

Mae CYSAG yn cynghori'r Awdurdod Addysg ar faterion yn ymwneud â darparu Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd, ac y mae'n gyfrifol am sefydlu cynulliad achlysurol, Cynhadledd Maes Llafur Cytûn, i gynhyrchu neu ystyried diwygio Maes Llafur Cytûn ar gyfer Addysg Grefyddol.

2.2 Y Maes Llafur Cytûn

Mae CYSAGau Gwynedd a Môn wedi mabwysiadu'r 'Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol i ddysgwyr 3 i 19 oed' fel Maes Llafur Cytûn Gwynedd a Môn (2008).

Prif swyddogaeth CYSAG yw, *'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'*. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1) (a).

2.3 Pa mor dda yw safonau?

Mae CYSAG Môn yn monitro safonau addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- dderbyn crynodeb o hunan arfarniadau ysgolion mewn ymateb i gwestiynau allweddol Fframwaith Arolygu ESTYN;
- ddadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau allanol ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- wirio adroddiadau arolygiadau ESTYN rhag ofn bod cyfeiriad at 'addysg grefyddol' neu 'addoli ar y cyd';
- wahodd athrawon a phenaethiaid i rannu eu harferion da gyda'r aelodau yn y cyfarfodydd tymhorol;
- ymweld ag ysgolion, trwy wahoddiad ar hyn o bryd, er mwyn mynychu sesiwn addoli ar y cyd.

2.3.1 Adroddiadau hunan arfarnu ysgolion

Ers cyfarfod CYSAG Môn ar 14 Chwefror 2011, penderfynwyd parhau â'r drefn a sefydlwyd eisoes, ac i ofyn i benaethiaid lenwi'r daflen hunan arfarnu ddiwygiedig i fonitro safonau. Mae CYSAG Môn, penaeithiaid ysgolion Môn ac aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (PYCAG) wedi cymeradwyo'r templed a luniwyd mewn ymateb i'r Fframwaith Arolygu Newydd (gweler Atodiad 3.5). Mae clerc CYSAG Môn, sy'n swyddog addysg gyda Chyngor Ynys Môn, yn gyfrifol am ddsbarthu a chasglu'r hunan arfarniadau. **Danfonwyd llythyr (11.06.2014) yn gofyn i bob ysgol gynradd ac uwchradd i gyflwyno adroddiad hunan arfarnu i sylw CYSAG Môn erbyn 22 Mai 2015. Derbyniwyd 8 adroddiad yn ystod 2014-15, sef 15% o ysgolion Môn.**

Cyn 2013, roedd Cwmni CYNNAL wedi llunio canllawiau a phatrymlun ar gyfer ysgolion cynradd ac uwchradd er mwyn cynnig arweiniad i benaethiaid ac athrawon ar sut i fynd ati i gynnal ymarferiad hunan arfarnu a'r math o feini prawf dylent fod yn mesur eu hunain yn eu herbyn. Cyflwynwyd canllawiau ar gyfer arsylwi gwersi, arfarnu samplau o waith dysgwyr, dadansoddi data, dod i farn ar safonau sgiliau trawsgwricwlaidd, ac ar drafod â disgyblion.

Cyflwynwyd 8 adroddiad hunan arfarnu i sylw CYSAG Môn yn ystod y flwyddyn. Derbyniwyd adroddiadau gan ysgolion cynradd Carreglefn, Ffrwd Win, Henblas, Llangaffo, Llangoed, Parc y Bont, Santes Gwenfaen (Rhoscolyn), yn ystod y flwyddyn ac un adroddiad uwchradd gan Ysgol Gyfun Llangefni.

Mae'r adroddiadau hunan arfarnu yn gofyn i ysgolion i ymateb i gwestiwn allweddol 1 a 2 o Fframwaith Arolygu Cyffredin ESTYN. Mae'r ysgolion yn cyflwyno barn gryno am brif gryfderau cyflawniad y dysgwyr ac yn nodi'r agweddau a fydd yn cael sylw dros y ddwy flynedd nesaf. Maent hefyd yn cyflwyno barn gryno am ansawdd y ddarpariaeth mewn addysg grefyddol ac addoli ar y cyd. Yn sgil y broses o hunan arfarnu safonau, dyfarnodd yr ysgolion y graddau isod:

	Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?				Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol				Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn addoli ar y cyd?			
	Rhagorol	Da	Digonol	Anfodddhaol	Rhagorol	Da	Digonol	Anfodddhaol	Rhagorol	Da	Digonol	Anfodddhaol
Cynradd	1	5*			1	4*			1	4*		
Uwchradd		1				1				1		
Cyfanswm		6				5				5		

- Ni chyflwynwyd barn grynodol gan rai ysgolion.

Roedd llawer o'r adroddiadau hunan arfarnu yn ymateb i ofynion CYSAGau Gwynedd a Môn trwy gyflwyno sylwadau arfarnol oedd yn seiliedig ar dystiolaeth bendant. Yn yr enghreifftiau gorau roedd y sylwadau yn feintiol ac yn fesuradwy ac yn cyfeirio at ofynion y Maes Llafur Cytûn.

Pa mor dda yw'r deilliannau mewn addysg grefyddol?

Roedd yr ysgolion yn ymfalchïo mewn rhai agweddau megis:

- bod y rhan fwyaf o ddisgyblion Cyfnod Sylfaen (CS) yn ymwybodol o brif wyliau a dathliadau Cristnogol ac yn gallu eu trafod yn syml; (Carreglefn)
- bod hanner y disgyblion CS yn gallu galw i gof a chyfathrebu'n syml rai o gredoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol sylfaenol a ymchwilir iddynt yn dda, ac yn gallu awgrymu'n pam y mae'r agweddau hyn ar grefydd yn bwysig i rai pobl; (Ysgol Ffrwd Win)
- bod disgyblion CS yn gwybod am bwysigrwydd y Beibl i Gristnogion a gallant ddwyn i gof straeon o'r Hen Destament a'r Testament Newydd; (Henblas)
- bod y rhan fwyaf o ddisgyblion CS yn deall ystyr symbolau crefyddol; (Llangaffo)
- gallu'r rhan fwyaf o ddisgyblion CS i deall prif negeseuon straeon crefyddol a bod ychydig o'r disgyblion yn gallu esbonio effaith y negeseuon ar unigolion; (Llangoed)
- bod bron bob un disgybl CS yn gallu cynnig barn, dwyn i gof eu profiadau personol ac yn dechrau dangos ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o ffydd pobl eraill a ffyrdd o addoli; (Santes Gwenfaen, Rhoscolyn)

- bod y rhan fwyaf o ddysgwyr Cyfnod Allweddol 2 (CA2) yn adnabod prif nodweddion a gwrthrychau addoli, y defnydd a wneid ohonynt a phwysigrwydd manau pererindod o fewn amryw o grefyddau'r byd; (Carreglefn)
- gallu llawer o ddisgyblion CA2 i ddisgrifio a dechrau esbonio'r credoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol a ymchwilir iddynt yn dda ac yn gallu rhoi enghreifftiau penodol o 'r ffyrdd y mae'r agweddau yma yn effeithio ar fywydau credinwyr. Maent yn dechrau nodi'r hyn sydd yn debyg ac yn wahanol mewn crefyddau yn dda; (Ffrwd Win)
- bod disgyblion CA2 yn datblygu yn dda o ran eu gallu i gwestiynu ac i fyfyrio ar faterion mwyfwy heriol ac erbyn diwedd y cyfnod allweddol gall rhai plant drin a thrafod materion megis ystyr bywyd a'r cread; (Henblas)
- sgiliau da iawn disgyblion CA2 wrth iddynt gymhwyso eu gwybodaeth a'u sgiliau mewn addysg grefyddol i'w cwestiynau personol am ystyr a phwrpas; (Llangaffo)
- hyder disgyblion CA2 wrth archwilio ffynonellau crefyddol; (Llangoed)
- bod y mwyafrif o ddisgyblion yn gallu mynegi barn i ddilysu, cyfiawnhau neu esbonio arferion crefyddol personol a dangos parch at arferion crefyddol eraill; (Santes Gwenfaen, Rhoscolyn)
- y cynnydd (+10.7%) yn y ganran o ddisgyblion CA3 a gyflawnodd nodweddion L7+ yn eu gwaith addysgu grefyddol mewn cymhariaeth a'r flwyddyn flaenorol; (Ysgol Gyfun Llangefni)
- y cynnydd (+12.7%) yn y ganran o fechgyn a lwyddodd i ennill graddau A*-C mewn Astudiaethau Crefyddol TGAU (Ysgol Gyfun Llangefni);

Ymhlith yr agweddau a fydd yn cael sylw yn ystod y ddwy flwyddyn nesaf, roedd ysgolion yn nodi'r angen i:

- ddatblygu gallu plant i fod yn wrthrychol wrth ymdrin â materion crefyddol, (Henblas);
- wella gwybodaeth a dealltwriaeth y disgyblion o straeon a nodweddion addoli crefyddau'r byd, (Carreglefn);
- barhau i gau'r bwch rhwng perfformiad y bechgyn a merched o fewn y graddau A*/A ac A/B yn TGAU, (Ysgol Gyfun Llangefni).

Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn addysg grefyddol?

Roedd yr ysgolion yn ymfalchïo mewn rhai agweddau megis:

- y defnydd da iawn a wneir o storïau, llyfrau ac offer TGCh gan athrawon y Cyfnod Sylfaen, (Ysgol Llangoed);
- y cyfleoedd cyfoethog a roddir i ddisgyblion Cyfnod Sylfaen i archwilio ystod o faterion sy'n ymwneud â phobl a chredoau trwy gyfrwng stori, drama, ymarferion chwarae rôl, chwarae rhydd a defnydd o bypedau, (Ysgol Henblas);
- cwricwlwm Addysg Grefyddol yn eang a chyfoethog sy'n annog y disgyblion i gywain gwybodaeth a dealltwriaeth drwy weithgareddau dysgu eang ac amrywiol, (Ysgol Llangaffo);
- y cynllunio sy'n sicrhau bod disgyblion yn cynnal ymholiadau ar faterion crefyddol ac i ddod i farn ar sail y wybodaeth a gesglir. Yn yr achosion gorau mae'r addysgu yn fywiog gyda'r dysgwyr yn weithredol, yn cyd-drafod, yn ystyried ac yn mynegi barn ar sail gwybodaeth,

dealltwriaeth a phrofiad. Yn yr achosion hyn mae'r tasgau a osodir yn herio pob plentyn, (Ysgol Henblas CA2);

- ansawdd da'r addysgu (Ysgol Llangoed ac Ysgol Rhoscolyn);
- gweithgareddau sydd wedi eu cynllunio'n ofalus er mwyn cynnig y cyfleoedd gorau posibl i ddatblygu ac adeiladu ar y sgiliau gwybodaeth a dealltwriaeth y dysgu blaenorol, (Ysgol Gyfun Llangefni);
- gwersi graenus sy'n sicrhau bod y disgyblion yn llwyr ddeall testunau a gofynion y cwrs TGAU, (Ysgol Gyfun Llangefni);
- gwersi Safon Uwch manwl a chyfoes sy'n ennyn diddordeb y myfyrwyr ac yn annog astudiaeth annibynnol, (Ysgol Gyfun Llangefni).

Ymhlith yr agweddau fydd yn cael sylw yn ystod y ddwy flwyddyn nesaf mae'r ysgolion yn nodi'r angen i:

- adolygu rhaglenni astudio addysg grefyddol, (Ysgol Llangaffo ac Ysgol Parc y Bont);
- ddatblygu sgiliau cwestiynu effeithiol ymhlith athrawon a disgyblion (Ysgol Henblas, Ysgol Llangoed);
- sicrhau mwy o gyfleoedd i ddisgyblion CA2 i esbonio a chyfiawnhau eu syniadau (Ysgol Llangoed) ac i ymdrin â materion crefyddol yn wrthrychol (Ysgol Henblas);
- ddatblygu portffolio o waith addysg grefyddol y disgyblion, (Ysgol Gwenfaen, Rhoscolyn, Ysgol Gyfun Llangefni);
- sicrhau mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i drafod symbolau crefyddol, (Ysgol Ffrwd Win);
- darparu mwy o gyfleoedd i ddisgyblion astudio crefydd o'u cwrpas trwy drefnu ymweliadau a gwahodd ymwelwyr i'r ysgol, (Ysgol Carreglefn);
- datblygu gweithgareddau sy'n datblygu cynorthwyo'r disgyblion i ymateb i gwestiynau penodol o'r arholiadau allanol, (Ysgol Gyfun Llangefni)
- wahaniaethu yn fwy effeithiol trwy ddatblygu a chreu adnoddau, neu ddarparu cymorth ychwanegol neu baratoi tasgau unigol ymestynnol, (Ysgol Gyfun Llangefni).

Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Roedd pob ysgol yn cydymffurfio â'r gofynion statudol.

Roedd yr ysgolion yn ymfalchïo mewn rhai agweddau megis:

- bod y cyfnod o gyd-addoliad yn gyfnod ysbrydol nodedig, (Ysgol Llangaffo, Ysgol Parc y Bont);
- y cynllunio gofalus sy'n sicrhau amrywiaeth a chydbwysedd, (Ysgol Llangoed);
- y defnydd effeithiol o symbyliad priodol ac addas, sy'n cynnwys cerddoriaeth, llenyddiaeth, cyflwyniadau 'PowerPoint' a chlipiau fideo gogyfer ag ennyn diddordeb a chyfraniad y plant (Ysgol Llangoed);
- y cyfleoedd i archwilio materion moesol ac ysbrydol a manteisir ac agweddau ar ABaCh, Dinasyddiaeth Fyd Eang a'r Cwricwlwm Cymreig, (Ysgol Henblas);
- cyfraniad arwyddocaol addoli ar y cyd at ddatblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol y disgyblion, (Ysgol Gyfun Llangefni).

Ymhlith y materion a fydd yn cael sylw yn ystod y ddwy flynedd nesaf mae:

- creu naws mwy addolgar ym mhob gwasanaeth, (Ysgol Henblas);

- datblygu mwy o gyfleoedd i ddisgyblion i baratoi a chyflwyno sesiynau addoli ar y cyd, (Ysgol Garreglefn, Ysgol Parc y Bont).

Mewn ymateb i argymhellion CYSAG Môn, mae'r Awdurdod Addysg wedi llythyru'r ysgolion (11 Mehefin 2014) yn gofyn iddynt estyn gwahoddiad i aelodau CYSAG i fynychu sesiwn addoli ar y cyd. Derbyniwyd gwahoddiad gan chwe ysgol yn ystod y flwyddyn, ac mae pedwar aelod o GYSAG Môn wedi ymuno mewn sesiwn addoli ar y cyd yn ysgolion cynradd Kingsland, Parc y Bont a'r Parch Thomas Ellis, Y Fali, Y Tywyn ac Ysgol Uwchradd Bodedern ac wedi canfod bod ansawdd y ddarpariaeth yn dda.

Argymhellion CYSAG i Awdurdod Addysg Ynys Môn

- Datblygu gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau rheolaethol cydlynwyr ac arweinyddion pwnc;
- Sicrhau bod ysgolion yn derbyn copïau o 'Arweiniad atodol: addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN), a 'Canllawiau ynglyn ag addoli ar y cyd' (Cymdeithas CYSAGau Cymru);
- Sicrhau bod ysgolion yn cyflwyno eu hadroddiadau hunan arfarnu i sylw CYSAG.

2.3.2 Aseidiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau allanol yn y sector uwchradd

Aseidiadau athrawon: Addysg Grefyddol CA3

Mae adrannau yn dod i farn am gyflawniad disgyblion ar sail gwaith y flwyddyn, tasgau asesu a phrofion ac yn defnyddio canfyddiadau'r rhaglen safoni genedlaethol (2010-12) a chanllawiau Llywodraeth Cymru i'w cynorthwyo:

- Addysg Grefyddol: Canllawiau ar gyfer Cyfnodau Allweddol 2 a 3 (2011)
- Proffiliau Enghreifftiol Dysgwyr yng Nghyfnodau Allweddol 2 a 3 mewn Addysg Grefyddol: Canllawiau Ychwanegol (2011)

Nid yw Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru yn casglu canlyniadau CA3 Addysg Grefyddol felly nid oes modd cymharu perfformiad ysgolion uwchradd Môn gydag ysgolion eraill ar draws Cymru. Mae CYNNAL yn casglu data perfformiad CA3 ar ran awdurdodau Môn (M), Gwynedd (G) a Chonwy (C).

Blwyddyn	Ysgolion M+G+C*	Disgyblion		%L5+		%L6+		%L7+	
		Ynys Môn	M+G+C	Ynys Môn	M+G+C	Ynys Môn	M+G+C	Ynys Môn	M+G+C
2014	5(5)+11(14)+0(0)	611	1,659	87.7	91.7	44.4	55.3	17.2	19.6
2013	5(5)+5(14)+1(7)	675	1,242	86.4	88.7	68.5	52.3	13.8	18.2
2012°	5(5)+13(14)+4(7)	657	2,577	74.0	82.7	51.4	43.2	6.8	12.5
2011	3(5)+11(14)+2(7)	378	1,773	76.7		40.9		10.1	

* Erbyn diwedd tymor yr Haf 2014 roedd pob ysgol ym Môn wedi cyflwyno data perfformiad CA3, 11 allan o 14 ysgol uwchradd yng Ngwynedd. Nid oedd ysgolion Conwy wedi cyflwyno data perfformiad. Nid oedd yr ysgolion arbennig wedi cyflwyno asesiadau athrawon ar gyfer addysg grefyddol.

° Daeth y broses o gymedroli portffolios addysg grefyddol i ben yn Haf 2012, felly gellid tybio bod cysondeb yn nealltwriaeth yr ysgolion o'r lefelau cyrhaeddiad.

- Cyflwynodd pob ysgol data asesiadau athrawon o gyrhaeddiad eu disgyblion ar ddiwedd CA3. Nid oedd yr ysgolion arbennig (Yr Hafan ac Ysgol y Bont) wedi cyflwyno data.
- Aseswyd 611 o ddisgyblion CA3 yn ystod tymor yr Haf 2014.
- **Lefel 5+: Da.** Cyflawnodd 87.7% o ddisgyblion CA3 Ynys Môn Lefel 5+ mewn Addysg Grefyddol sy'n gynydd o 1.3% ers 2013. Mae'r ganran a dderbyniodd Lefel 5+ yn amrywio o 81.6% i 94.2%;
- **Lefel 6+: Digonol.** Cyflawnodd 44.4% o ddisgyblion CA3 Ynys Môn Lefel 6 mewn Addysg Grefyddol sy'n 24.1% yn llai nag yn 2013. Mae'r ganran a dderbyniodd Lefel 6+ yn amrywio o 35% i 51.8%.
- **Lefel 7+: Da.** Cyflawnodd 17.2% o ddisgyblion CA3 Ynys Môn Lefel 7 mewn Addysg Grefyddol, sy'n gynydd o 2.4% ers 2012. Dyfarnwyd Lefel 7 i ddisgyblion ymhob ysgol ac mae'r canran yn amrywio o 10.6% i 26.2%.
- Dyfarnwyd Lefel 3 neu is i ddisgyblion mewn 2 ysgol.
- Roedd disgyblion yn deilwng o L8 mewn addysg grefyddol mewn dwy ysgol.
- Mae cyflawniad disgyblion sy'n derbyn Prydiau Ysgol am Ddim (PYD) yn is na'r disgyblion sydd ddim yn derbyn prydiau ysgol am ddim (dim PYD) ymhob dangosydd, (L5+ 13.8%, L6+ 16.7%, L7+ 13.4%).

Canlyniadau TGAU: Astudiaethau Crefyddol (cwrs llawn)

Mae'r data yn cynrychioli disgyblion oedd yn 15 oed neu'n hŷn yn Ionawr 2011.

Ysgolion Uwchradd Ynys Môn	Nifer o ysgolion	Nifer yn sefyll			% Rhagoriaeth			% L2			% L1			Sgôr cyfartalog y pwnc		
		B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ
2014	5	27	110	137	40.7	55.5	52.6	81.5	87.3	86.1	100	100	100	44	48	47
2013	5	32	108	140	28.1	46.3	42.1	81.3	82.4	82.1	100	100	100	44	46	46
2012	4	46	110	156	43.5	65.5	59.0	76.1	94.5	89.1	100	100	100	44	50	49
2011	5	46	100	146	21.7	58.0	46.6	67.4	92.0	84.2	100	100	100	41	49	47

Nid yw'r data yn caniatáu i GYSAG Môn i gymharu perfformiad y disgyblion sy'n sefyll addysg grefyddol gyda'u perfformiad mewn pynciau eraill. O ganlyniad mae'n amhriodol i gymharu perfformiadau ysgolion. Fodd bynnag, mae adrannau Addysg Grefyddol yn gallu cael mynediad i ddata sy'n dangos sut mae'r ymgeiswyr wedi perfformio mewn cwestiynau unigol ac mewn pynciau eraill. Fe'u cynghorir i ddefnyddio'r wybodaeth hyn yn eu hunan arfarniad.

Canlyniadau da

- 137 ymgeisydd o 5 ysgol ym Môn. Sgôr cyfartalog y pwnc yw 47 sy'n gynydd o un pwynt ers llynedd.

- Mae'r nifer o ddisgyblion mewn dosbarthiadau yn amrywio o 11 disgybl mewn un ysgol i 51 mewn ysgol arall.
- 52.6% o'r ymgeiswyr yn derbyn graddau A*/A (rhagoriaeth). Mae'r ganran wedi gwella'n arwyddocaol ers 2013 (+10.5%).
- 86.1% o ymgeiswyr yn ennill cymhwyster lefel 2 (A*- C) sy'n gynydd (+4%) o gyflawniadau 2013. Mae pob ymgeisydd wedi derbyn cymhwyster Lefel 1.
- Mae mwy o ferched na bechgyn yn dewis Astudiaethau Crefyddol fel opsiwn TGAU (B 27 : G 110).
- Mae canlyniadau'r merched yn rhagori ar ganlyniadau'r bechgyn. Mae sgôr cyfartalog y merched yn 48 mewn cymhariaeth a sgôr cyfartalog y bechgyn o 44, y bwlch yn +2 yn fwy na llynedd. Mae +8 yn cynrychioli gradd TGAU. Mae canlyniadau L2+ eleni yn awgrymu bod y bwlch rhwng safonau'r bechgyn a'r merched wedi cynyddu ychydig eleni (+4.7) ond yn parhau yn is na'r hyn welwyd yn 2012 a 2011.. Mae'r bwlch rhwng y ganran o fechgyn a genethod sy'n cyflawni Rhagoriaeth yn 14.8 sy'n llai na'r bwlch yn 2013 (18.1%). Dyma'r bedwaredd flwyddyn o'r bron i'r bwlch leihau ers 2011 pan oedd y bwlch yn 36.3%.

Canlyniadau TGAU: Astudiaethau Crefyddol (cwrs byr)

Mae'r data yn cynrychioli disgyblion oedd yn 15 oed neu'n hŷn yn Ionawr 2012. Mae'r disgyblion hyn wedi penderfynu hawlio eu pwyntiau am y cwrs byr TGAU yn hytrach na pharhau gyda'u hastudiaethau am ail flwyddyn. Mae ychydig iawn o ysgolion yn cynnig cwrs byr Astudiaethau Crefyddol TGAU fel cymhwyster ar gyfer y cwrs statudol Addysg Grefyddol CA4.

Ysgolion Uwchradd Ynys Môn	Nifer o ysgolion	Nifer yn sefyll			% Rhagoriaeth			% L2			% L1			Sgôr cyfartalog y pwnc		
		B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ
2014	1	6	28	34	50.0	71.4	67.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	23	26	25
2013	2	11	32	43				72.7	84.4	81.4	100	100	100	21	25	24
2012	3	4	3	7				50.0	66.7	57.1	100	100	100	19	21	20
2011	2	32	37	69	0.0	0.0	0.0	65.6	86.5	76.8	100	100	100	20	24	22

Argymhellion CYSAG i Awdurdod Addysg Môn

- Annog adrannau uwchradd i ymateb i unrhyw negeseuon a amlygir yn sgil dadansoddi data perfformiad mewnol ac allanol ysgolion;
- Sicrhau bod athrawon addysg grefyddol yn cael mynediad i arweiniad pynciol bwrdd arholi CBAC;
- Hwyluso cymunedau dysgu proffesiynol i athrawon addysg grefyddol er mwyn rhannu arferion da.

2.3.3 Adroddiadau arolygu ESTYN

Arolygwyd 7 ysgol gynradd, 1 ysgol arbennig ac 1 ysgol uwchradd yn ystod 2014-15.

Ysgol	Dyddiad	Gofal cymorth ac arweiniad (2.3) <i>A oes cyfeiriad at: datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol?</i>	Gofal cymorth ac arweiniad (2.3) <i>A oes cyfeiriad at: addoli ar y cyd?</i>	Profiadau dysgu (2.1) <i>A oes cyfeiriad at: Addysg Grefyddol?</i>	Gweithio mewn partneriaeth (3.3) <i>A oes cyfeiriad at gymunedau crefyddol lleol?</i>
Y Bont	Hydref	✓	✓	✗	✗
Bodedern	Hydref	✓	✓ ₁	✗ ₂	✗
Parc y Bont	Hydref	✓	✗	✓	✗
Parch T Ellis	Hydref	✓	✗	✓	✓
Llangoed	Ionawr	✓	✓	✓	✓
Bodorgan	Chwefror	✓	✗	✗ ₂	✓
Kingsland	Mawrth	✓	✗	✓	✓
Morswyn	Ebrill	✓	✓	✓	✓
Bodffordd	Mehefin	✓	✓ ₁	✓ ₂	✗

1. Mae'r adroddiad yn cyfeirio at 'gwasanaethau' nid sesiynau addoli ar y cyd.
2. Mae'r adroddiad yn nodi bod yr ysgolion yn darparu cwricwlwm sy'n bodloni'r gofynion statudol.

Mae'r adroddiadau yn nodi bod:

- bron bob un o'r ysgolion yn hyrwyddo datblygiad cymdeithasol, moesol, ysbrydol a diwylliannol yn ysgol yn dda;
- Ysgol Gymraeg Morswyn yn darparu sesiynau addoli ar y cyd sy'n gosod "naws Gristnogol a moesol" ac yn "creu ethos myfyrgar";
- bron bob un o'r ysgolion yn darparu cwricwlwm sy'n bodloni gofynion statudol addysg grefyddol;
- rhai ysgolion wedi sefydlu partneriaethau cadarn rhwng yr ysgol a chymunedau crefyddol lleol, (Llangoed, Bodorgan, Kingsland a Morswyn);

2.4 Ymateb yr Awdurdod Lleol

Mae Mr. Gareth Jones, swyddog addysg Cyngor Ynys Môn yn sicrhau bod arweiniad ac argymhellion CYSAG Môn yn cael eu trosglwyddo i benaethiaid yr ysgolion cynradd ac uwchradd. Mae Cyngor Ynys Môn yn comisiynu'r GwE (Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion) i gefnogi cyfarfodydd CYSAGau Môn ac i gynrychioli CYSAG Môn mewn cyfarfodydd rhanbarthol a chenedlaethol.

2.5 Addysg Grefyddol a Llywodraeth Cymru

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi a dosbarthu canllawiau i gefnogi athrawon addysg grefyddol:

- <http://cymru.gov.uk> > chwiliwch am Addysg Grefyddol
- Y Maes Llafur Cytûn (neu'r Fframwaith Engbreiffiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol yng Nghymru)
- Addysg Grefyddol: Canllawiau ar gyfer Cyfnodau Allweddol 2 a 3 (2011)

- Proffiliau Enghreifftiol Dysgwyr yng NghA 2 a 3 mewn Addysg Grefyddol: Canllawiau Ychwanegol (2011)
- Addysg Grefyddol: Canllawiau i ddysgwyr 14-19 oed(2009)
- Pobl, Cwestiynau a Chredoau: Addysg Grefyddol yn y Cyfnod Sylfaen (2013)
- Addysg Grefyddol: Adroddiad y Prif Safonwr 2012 (<http://cbac.co.uk>)

Yn ystod 2014-15, comisiynwyd yr Athro Graham Donaldson i gynnal adolygiad annibynnol o'r cwricwlwm a'r trefniadau asesu yng Nghymru. Mae CYSAG Môn wedi cyfrannu at y broses ymgynghorol, y 'Sgwrs Fawr' ac wedi trafod argymhellion y ddogfen 'Dyfodol Llwyddiannus' a gyhoeddwyd yn Chwefror 2015.

Argymhellion CYSAG i Awdurdod Addysg Môn

- Sicrhau bod athrawon addysg grefyddol yn ymwybodol o'r canllawiau sydd ar gael ac yn gweithredu ar yr arweiniad;
- Annog athrawon addysg grefyddol Ynys Môn ac aelodau CYSAG Môn i gyfrannu'n llawn at unrhyw adolygiad o'r cwricwlwm a'r trefniadau asesu;

2.6 Addysg Grefyddol ac ESTYN

Mae CYSAG Môn yn argymhell yr adnoddau canlynol i athrawon addysg grefyddol a phenaethiaid ysgolion yr ardal:

- www.estyn.org.uk
- Addysg Grefyddol mewn Ysgolion Uwchradd (ESTYN, Mehefin 2013)
- Arweiniad atodol : addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol (2011)

Argymhellion CYSAG i Awdurdod Addysg Môn

- Sicrhau bod athrawon addysg grefyddol uwchradd yn ymwybodol o gasgliadau ac yn gweithredu ar argymhellion adroddiad ESTYN.

2.7 Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd

Nodir yng Nghylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig y dylai'r Awdurdod Addysg weithio gyda'i ChYSAG i gadw llygad ar ddarparu addoli ar y cyd dyddiol ac ystyried gydag ef unrhyw gamau y gellid eu cymryd i wella darpariaeth o'r fath.

Rhaid i'r addoliad fod "yn gyffredinol Gristnogol ei gymeriad". Mae'r weithdrefn "penderfynu" yn caniatáu atal y gofynion hyn mewn perthynas â rhai neu'r cyfan o'r disgyblion mewn ysgol lle nad ydynt yn briodol.

- Mae aelodau CYSAG ac ysgolion Môn wedi derbyn canllawiau addoli ar y cyd:

- 'Arweiniad atodol ar arolygu addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Mehefin 2008);
 - Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, Mehefin 2013).
- Mae CYSAG Môn yn monitro safonau addoli ar y cyd trwy dderbyn a thrafod hunan arfarniad ysgolion yn ystod y cyfarfodydd.
 - Mae CYSAG Môn yn argymhell bod ysgolion yn defnyddio amrediad o adnoddau er mwyn darparu sesiynau addoli ar y cyd ystyrlon i'w disgyblion:
 - Safle Moodle CYNNAL: canllawiau, amserlen enghreifftiol, rhestr o lyfrau a gwefannau defnyddiol, deunyddiau enghreifftiol gan ysgolion cynradd yr ardal.
 - Gwasanaeth misol Cymorth Cristnogol. Mae'r Awdurdod yn dosbarthu'r adnoddau misol i bob ysgol gynradd, uwchradd ac arbennig ym Môn

Gan fod y gefnogaeth ymgynghorol i addysg grefyddol wedi gorffen ym mis Mawrth 2013 mae aelodau CYSAGau Gwynedd a Môn wedi ystyried dulliau amgen o gyflawni eu dyletswyddau i fonitro safonau a chynghori'r awdurdod addysg. Dosbarthwyd holiadur i aelodau CYSAG Môn (28.06.14) ac ymatebodd deg aelod. Mae'r dadansoddiad (26.11.14) yn dangos bod:

- holl aelodau CYSAG Môn yn teimlo'n hyderus yn eu dealltwriaeth o ofynion statudol addoli ar y cyd mewn ysgolion;
- llawer o'r aelodau yn barod i ymweld â sesiwn/sesiynau addoli ar y cyd mewn sampl o ysgolion pob tymor.

Mewn ymateb i argymhellion CYSAG Môn, mae'r Awdurdod Addysg wedi llythyru'r ysgolion (11 Mehefin 2014) yn gofyn iddynt estyn gwahoddiad i aelodau CYSAG i fynychu sesiwn addoli ar y cyd. Derbyniwyd gwahoddiad gan chwe ysgol yn ystod y flwyddyn, ac mae pedwar aelod o GYSAG Môn wedi ymuno mewn sesiwn addoli ar y cyd yn ysgolion cynradd Kingsland, Parc y Bont, Parch Thomas Ellis, Y Fali, Y Tywyn ac Ysgol Uwchradd Bodedern ac wedi canfod bod ansawdd y ddarpariaeth yn dda.

Penderfyniadau

Ni chafwyd cais gan unrhyw ysgol am benderfyniad mewn perthynas ag addoli ar y cyd.

Argymhellion CYSAG i Awdurdod Addysg Môn

- Sicrhau bod ysgolion yn cydymffurfio â'r gofynion statudol mewn perthynas ag addoli ar y cyd a darparu sesiynau addoli ar y cyd o ansawdd;
- Annog ysgolion i wahodd aelodau o CYSAG Môn i fynychu sesiynau addoli ar y cyd yn ysgolion y sir.
- Sicrhau bod ysgolion ac aelodau CYSAG yn derbyn copïau o 'Arweiniad atodol: addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN), a 'Canllawiau ynglŷn ag addoli ar y cyd' (Cymdeithas CYSAGau Cymru);
- Datblygu taflen i gynorthwyo aelodau CYSAGau i gofnodi eu canfyddiadau yn dilyn ymuno mewn sesiynau addoli ar y cyd mewn ysgolion.

ADRAN 3: ATODIADAU

3.1 Gwybodaeth gyffredinol am gyfansoddiad CYSAG

Sefydlwyd CYSAG gan Bwyllgor Addysg Môn yn 1996 i gynnwys:

Cristnogion a Chrefyddau Eraill, sef

- Yr Eglwys Fethodistaidd
- Undeb Bedyddwyr Cymru
- Eglwys Bresbyteraidd Cymru
- Yr Eglwys yng Nghymru
- Undeb yr Annibynwyr
- Yr Eglwys Gatholig

Athrawon, sef,

- Cymdeithas y Prifathrawon (SHA)
- Undeb Cenedlaethol Athrawon Cymru (UCAC)
- Cymdeithas yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawon (NASUWT)
- Undeb Cenedlaethol yr Athrawon (NUT)
- Cymdeithas yr Athrawon a'r Darlithwyr (ATL)
- Cymdeithas Genedlaethol y Prifathrawon (NAHT)

Aelodau etholedig

3.2 Aelodaeth CYSAG Ynys Môn 2014-5

Cynrychiolwyr yr Enwadau Crefyddol

Yr Eglwys Fethodistaidd

Undeb Bedyddwyr Cymru

Eglwys Bresbyteraidd Cymru

Yr Eglwys yng Nghymru

Undeb yr Annibynwyr

Yr Eglwys Babyddol

Y Diacon Stephen Francis Roe

Mrs Catherine Jones

Mr Rheinallt Thomas

Ms Kirsty Williams

Yr Athro Euros Wyn Jones

Mr Christopher Thomas

Cynrychiolwyr Undebau'r Athrawon

Cymdeithas Arweinwyr Ysgolion a Cholegau (ASCL)

Undeb Cenedlaethol Athrawon Cymru (UCAC)

Cymdeithas yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawesau
(NASUWT)

Undeb Cenedlaethol yr Athrawon (NUT)

Cymdeithas Genedlaethol y Prifathrawon (NAHT)

Cyfetholwyd

gwag

Mefys Edwards (Ysgol Syr Thomas Jones)

gwag

gwag

gwag

Alison Jones (Ysgol Parch T Ellis)

Bethan Ll Jones (Ysgol y Graig)

Manon Morris Williams (Ysgol Llangaffo)

Cynrychiolwyr yr Awdurdod Addysg Lleol

Cynghorydd W T Hughes

Cynghorydd Gwilym O Jones

Cynghorydd R Llewelyn Jones

Cynghorydd Alun Mummery

Cynghorydd Dylan Rees (**Cadeirydd**)

Cynghorydd Alwyn Rowlands

Aelodau Cyfetholedig (heb bleidlais)

Y Parchedig Elwyn Jones

Cyngor yr Ysgolion Sul

Swyddogion

Dr. Gwynne Jones

Mr Gareth Jones

Miss Bethan James

Cyfarwyddwr Dysgu Gydol Oes

Swyddog Addysg a chlerc CYSAG Môn

Arweinydd System GwE

Mrs Ann Holmes

Swyddog Pwyllgor

3.3 Cyfarfodydd CYSAG 2014-15

Mae dyddiadau'r cyfarfodydd ar gael ymlaen llaw trwy gysylltu â Chlerc CYSAG. Yn ystod 2014 – 2015, cyfarfu CYSAG Ynys Môn ar dri achlysur:

07 Hydref 2014
24 Chwefror 2015
09 Mehefin 2015

Trafodwyd y materion canlynol ac ymhelaethir ar rai ohonynt yng nghorff yr adroddiad hwn:

a) Cyfarfod 7 Hydref 2014

- Cynllun Gweithredu CYSAG Môn
- Addoli ar y cyd: cyflwyniad gan Ysgol Llangaffo, adborth yn dilyn ymweliadau.
- Adroddiad blynyddol (drafft) CYSAG Ynys Môn 2013/2014
- Adroddiadau Arolygiadau ESTYN - cyfeiriadau at addysg grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad moesol ac ysbrydol disgyblion: Llanfechell, Llangaffo, Esceifiog, Gyfun Llangefni.
- Adroddiadau hunan arfarnu ysgolion: Llangaffo, Gyfun Llangefni
- Cymdeithas CYSAGau Cymru - cyflwyno adroddiad llafar o'r cyfarfod a gynhaliwyd yn Llandrindod, Powys ar 2 Gorffennaf 2014.

b) Cyfarfod 24 Chwefror 2015

- Adroddiad Blynyddol CYSAG Ynys Môn (terfynol) 2013/14
- Adroddiadau Arolygiadau ESTYN - cyfeiriadau at addysg grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad moesol ac ysbrydol disgyblion: Parch Thomas Ellis, Parc y Bont, Uwchradd Bodedern.
- Adroddiadau hunan arfarnu ysgolion: Llangoed, Santes Gwenfaen, Rhoscolyn,
- Canlyniadau arholiadau allanol addysg grefyddol Haf 2014.
- Cymdeithas CYSAGau Cymru - cyflwyno papurau o'r cyfarfod a gynhaliwyd ym Mhontypwl, Torfaen ar 26 Tachwedd 2014.

c) Cyfarfod 9 Mehefin 2015

- Adroddiadau Arolygiadau ESTYN - cyfeiriadau at addysg grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad moesol ac ysbrydol disgyblion: Bodorgan, Henblas, Kingsland, Y Bont,
- Ymweliadau addoli ar y cyd
- Hunan arfarniadau ysgolion: Carreglefn, Ffrwd Win, Henblas, Parc y Bont;
- Y Sgwrs Fawr: adolygiad Donaldson o'r cwricwlwm a threfniadau asesu yng Nghymru.
- Datblygu Llythrennedd a Rhifedd mewn Addysg Grefyddol CA3: deunyddiau enghrefftiol ar 'Chwaraewyr pêl droed Mwslimaidd yn yr Uwch-Gynghrair'.
- Arfarnu gwaith CYSAG Môn;
- Cymdeithas CYSAGau Cymru - cyflwyno papurau ar gyfer y cyfarfod yn Yr Wyddgrug, Fflint ar 25 Mehefin 2015

3.3.1 Mae CYSAG Ynys Môn wedi ymaelodi â Chymdeithas CYSAGau Cymru ac y mae ei haelodau yn mynychu cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru yn rheolaidd.

Mynychwyd cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru yn ystod y flwyddyn gan y cynrychiolwyr canlynol:

- Rheinalt Thomas

Mynychwyd cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru yn ystod y flwyddyn gan y sylwebyddion canlynol:

- Miss Bethan James – arweinydd system GwE

3.3.2 Darperir cynhaliath broffesiynol i GYSAG fel a ganlyn:

Dr Gwynne Jones, Cyfarwyddwr Dysgu Gydol Oes

Mr Gareth Jones , Swyddog Addysg sy'n gweithredu fel Clerc CYSAG

Miss Bethan James, arweinydd system GwE

Mrs Ann Holmes, Swyddog Pwyllgor sy'n cofnodi ac yn gweinyddu CYSAG ar ran Cyngor Ynys Môn

Dylid cyfeirio ymholiadau at Glerc CYSAG, Adran Addysg a Hamdden, Ffordd Glanhwfa, Llangefni. LL77 7EY

3.3.3 Rhestr o'r sefydliadau a dderbyniodd gopi o adroddiad CYSAG

Dosberthir copi electronaidd o'r adroddiad blynyddol i'r canlynol:

- Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru
- Gwefan Ysgolion Ynys Môn
- Cymdeithas CYSAGau Cymru

Darperir copi papur i:

- Aelodau CYSAG Môn

3.4 Templed CYSAG Ynys Môn ar gyfer hunan arfarniad ysgolion o safonau addysg grefyddol

Rhesymeg

Rheolir Addysg Grefyddol yn lleol gan Gyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG). Mae'n cynnwys tri phwyllgor: cynrychiolwyr prif draddodiadau crefyddol yr ardal, cynrychiolwyr athrawon a chynrychiolwyr yr awdurdod lleol. Prif swyddogaeth CYSAG yw, 'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1)(a))

Cred **CYSAG Ynys Môn** y dylai'r cyngor hwn fod yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol gan obeithio y bydd y canllawiau sy'n dilyn yn galluogi penaethiaid i gefnogi CYSAG yn ei dyletswyddau.

Yn y gorffennol, mae **CYSAG Ynys Môn** wedi monitro addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- adolygu adroddiadau arolygu ESTYN;
- dadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- cael adroddiadau rheolaidd gan gynrychiolwyr y gwasanaeth ysgolion/ymgynghorol lleol;
- gwahodd athrawon a phenaethiaid i rannu enghreifftiau o arferion da gydag aelodau CYSAG.

Ni fydd Fframwaith Arolygu newydd ESTYN bellach yn cyfeirio'n benodol at Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd. Mae **CYSAG Ynys Môn** felly yn awyddus i fanteisio ar y cyfundrefnau a'r arferion a ddefnyddir ar hyn o bryd gan benaethiaid ac athrawon wrth iddynt baratoi at y Fframwaith Arolygu newydd. Yng nghyfarfod **CYSAG Ynys Môn** ar 14 Chwefror 2011 penderfynwyd y byddai CYSAG yn cyflawni ei chyfrifoldebau statudol trwy wahodd ysgolion i rannu eu hunan arfarniad o Addysg Grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol a moesol disgyblion gyda'r aelodau.

Gofynnir yn garedig i holl ysgolion cynradd ac uwchradd y sir i gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Ynys Môn yn ystod 2013-14, (gweler llythyr 11.06.14).

Manylion cyswllt:

Enw (Clerc CYSAG): Mr Gareth Jones

Cyfeiriad: Adran Addysg a Hamdden, Ffordd Glanhwfa, Llangefni

Ers 2008, mae CYSAGau ar draws Cymru wedi mabwysiadu neu addasu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (APADGOS, 2008) fel eu maes llafur cytûn lleol. Mae aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol wedi croesawu'r cysondeb hwn ar draws Cymru gan eu bod wedi gallu cydweithio i baratoi canllawiau cyffredin i ysgolion a ChYSAGau. Mae amryw o GYSAGau yng Nghymru wedi mabwysiadu cyfundrefn neu broses debyg i'r un a amlinellir yn y ddogfen hon.

Enw'r Ysgol:

Cyfeiriad:

Addysg Grefyddol							
Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?							
<ul style="list-style-type: none">• Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion, asesiadau athrawon a chyfweliadau â disgyblion.• Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.							
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1, Maes Llafur Cytûn Lleol, Addysg Grefyddol, Addysg Grefyddol: Canllawiau ar gyfer Cyfnodau Allweddol 2 a 3 (2011), Proffiliau Enghreifftiol Dysgwyr yng NghA 2 a 3 mewn Addysg Grefyddol: Canllawiau Ychwanegol (2011), Addysg Grefyddol: Canllawiau i ddysgwyr 14-19 oed(2009), Pobl, Cwestiynau a Chredoau: Addysg Grefyddol yn y Cyfnod Sylfaen (2013), Addysg Grefyddol: Adroddiad y Prif Safonwr CBAC.							
Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu							
Safonau medrau llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl							
Materion i gael sylw							
Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?							
<ul style="list-style-type: none">• Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.• Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.• Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.• Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).							
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.1 a 2.2, Maes Llafur Cytûn Lleol, Addysg Grefyddol, Addysg Grefyddol: Canllawiau ar gyfer Cyfnodau Allweddol 2 a 3 (2011), Proffiliau Enghreifftiol Dysgwyr yng NghA 2 a 3 mewn Addysg Grefyddol: Canllawiau Ychwanegol (2011), Addysg Grefyddol: Canllawiau i ddysgwyr 14-19 oed(2009), Pobl, Cwestiynau a Chredoau: Addysg Grefyddol yn y Cyfnod Sylfaen (2013), Addysg Grefyddol: Adroddiad y Prif Safonwr CBAC.							
Yr addysgu mewn addysg grefyddol: cynllunio ac amrediad o strategaethau							
Darpariaeth ar gyfer y medrau: llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl							
Materion i gael sylw							

Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	--	---------	--	------------	--

Addoli ar y Cyd							
Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?							
Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?				Ydy		Nac ydy	
<p>Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2011), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94), Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, Mehefin 2012).</p>							
Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd							
Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd							
Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	

Llofnod: (Pennaeth)

Dyddiad:

3.6 Canllawiau ar gyfer dadansoddi tablau data arholiadau allanol

Beth mae'r tabl TGAU (cwrs llawn) yn dangos?

<p>Nifer yn sefyll</p> <p>B G Σ</p>	Dyma'r nifer o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi dewis dilyn cwrs TGAU llawn mewn Astudiaethau Crefyddol ac wedi sefyll yr arholiad eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr.
<p>% Rhagoriaeth</p> <p>B G Σ</p>	Dyma'r ganran (%) o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi ennill A* neu A mewn Astudiaethau Crefyddol eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr.
<p>% L2</p> <p>B G Σ</p>	Mae'r amrediad o achrediadau sydd ar gael i ddisgyblion yn golygu bod angen ffordd o gymharu safonau'r cymhwyster. Mae cymhwyster Lefel 2 yn cyfateb i raddau A* i C mewn cyrsiau TGAU. Mae'r data yma felly yn dangos y ganran (%) o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi ennill gradd A* i C mewn Astudiaethau Crefyddol eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr
<p>% L1</p> <p>B G Σ</p>	Mae'r amrediad o achrediadau sydd ar gael i ddisgyblion yn golygu bod angen ffordd o gymharu safonau'r cymhwyster. Mae cymhwyster Lefel 1 yn cyfateb i raddau A* i G mewn cyrsiau TGAU. Mae'r data yma felly yn dangos y ganran (%) o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi ennill gradd A* i G mewn Astudiaethau Crefyddol eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr
<p>Sgôr cyfartalog y pwnc</p> <p>B G Σ</p>	Mae pob gradd yn gyfwerth â 6 phwynt. Mae gradd A* felly yn gyfwerth a 58 pwynt a gradd C yn gyfwerth â 40 phwynt. Mae cyfanswm pwyntiau'r disgyblion yn cael ei rannu (\div) gan y nifer o ddisgyblion sydd wedi sefyll y pwnc yn yr ysgol. Mae'r data yma felly yn dangos sgôr cyfartalog y bechgyn a'r genethod mewn Astudiaethau Crefyddol yn yr ysgol ac yn y sir. Mae'r symbol Σ yn cynrychioli'r cyfanswm o'r ymgeiswyr

Beth mae'r tabl TGAU (cwrs byr) yn dangos?

<p>Nifer yn sefyll</p> <p>B G Σ</p>	Dyma'r nifer o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi dewis dilyn cwrs TGAU byr mewn Astudiaethau Crefyddol ac wedi sefyll yr arholiad eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr.
<p>% Rhagoriaeth</p> <p>B G Σ</p>	Mae'r amrediad o achrediadau sydd ar gael i ddisgyblion yn golygu bod angen ffordd o gymharu safonau'r cymhwyster. Mae cyrsiau byr yn cyfrannu 10% o bwyntiau i'r trothwy Lefel 1 a Lefel 2. 29 pwynt yw gwerth A* mewn cwrs byr.
<p>% L2</p> <p>B G Σ</p>	
<p>% L1</p> <p>B G Σ</p>	
<p>Sgôr cyfartalog y pwnc</p> <p>B G Σ</p>	Mae pob gradd yn gyfwerth â 6 phwynt. Mae gradd A* (cwrs byr) felly yn gyfwerth a 29 pwynt a gradd C yn gyfwerth â 11 pwynt. Mae cyfanswm pwyntiau'r disgyblion yn cael ei rannu (\div) gan y nifer o ddisgyblion sydd wedi sefyll y pwnc yn yr ysgol. Mae'r data yma felly yn dangos sgôr cyfartalog y bechgyn, genethod a chyfanswm y grŵp dysgu mewn Astudiaethau Crefyddol yn yr ysgol ac yn y sir.